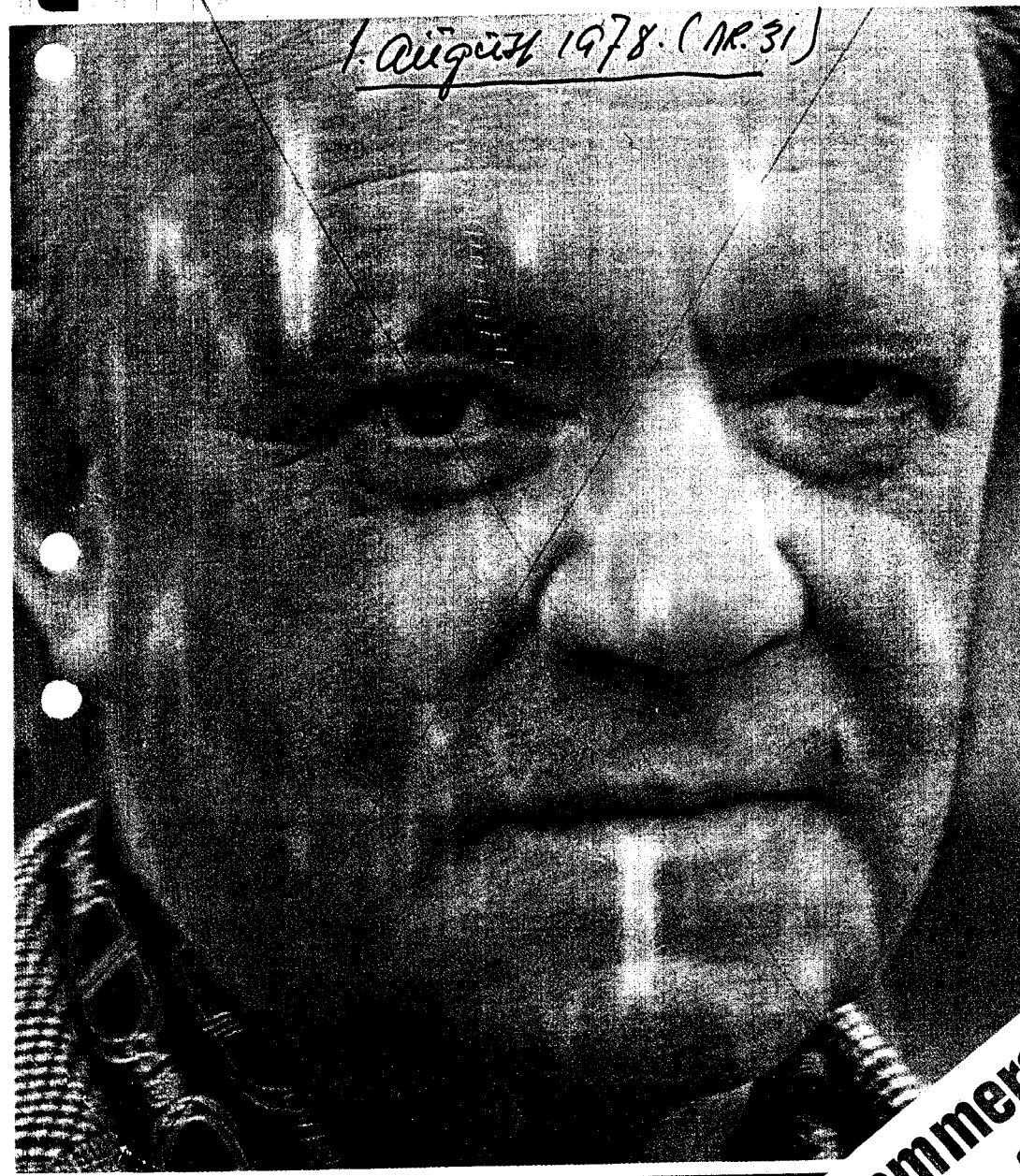

W **KARSTEN JOHANNESSEN**
menn HAR FØRT START
TIL TOPPS - GRATIS!
QUISLINGS LIVLEGE

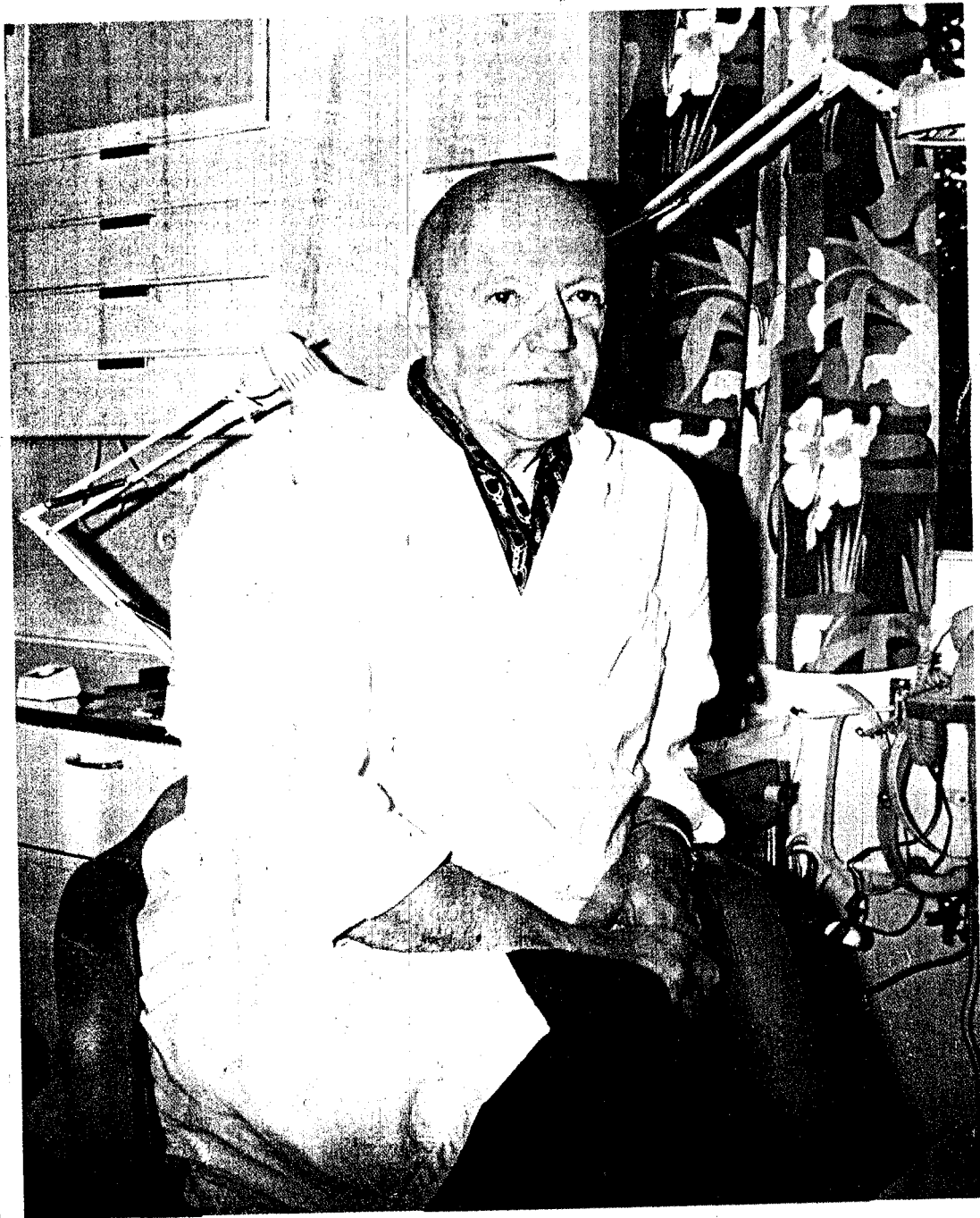
f. Aug. 1978. (NR. 31)

**Hans
Eng,
Prakti-
serer
i Troms**

Sommerens sjokk-nyheter
»VOLDTATT»

**QUISLINGS
LIVLEGE,
HANS ENG,
ER
DISTRIKTS-
LEGE I
TROMS.
HAN
ANGRER
INTET,
OG PRESI-
SERER FOR
VI MENN:**

Jeg er fortsatt nazist

TEKST: HELGE ÅMOTSBAKKEN – FOTO: HELGE ÅMOTSBAKKEN OG NTB.

● — Det var et brev fra Helsedirektoratet som egentlig gjorde det klart at jeg var benådet, men samtidig indirekte forvist. I brevet sto det: «Det er en ledig stilling som assistentlege i Kvænangen under Distriktslegen i Skjervøy.» Jeg oppfattet det som at noen annen arbeidsmulighet ikke forelå i Norge. Det måtte forstås som en forvisning i mitt eget, elskede land.

Foran meg sitter Oslo-mannen Hans Eng. Dømt til syv års fengsel for å ha vært medlem av Nasjonal Samling og samtidig lege for partiets fører, Vidkun Quisling.

Flott eksamen fra Universitetet i Oslo i 1931. Tok doktorgraden på et eksperimentelt arbeid om hormoner i 1938. Spesialfelt østrogen og biny-

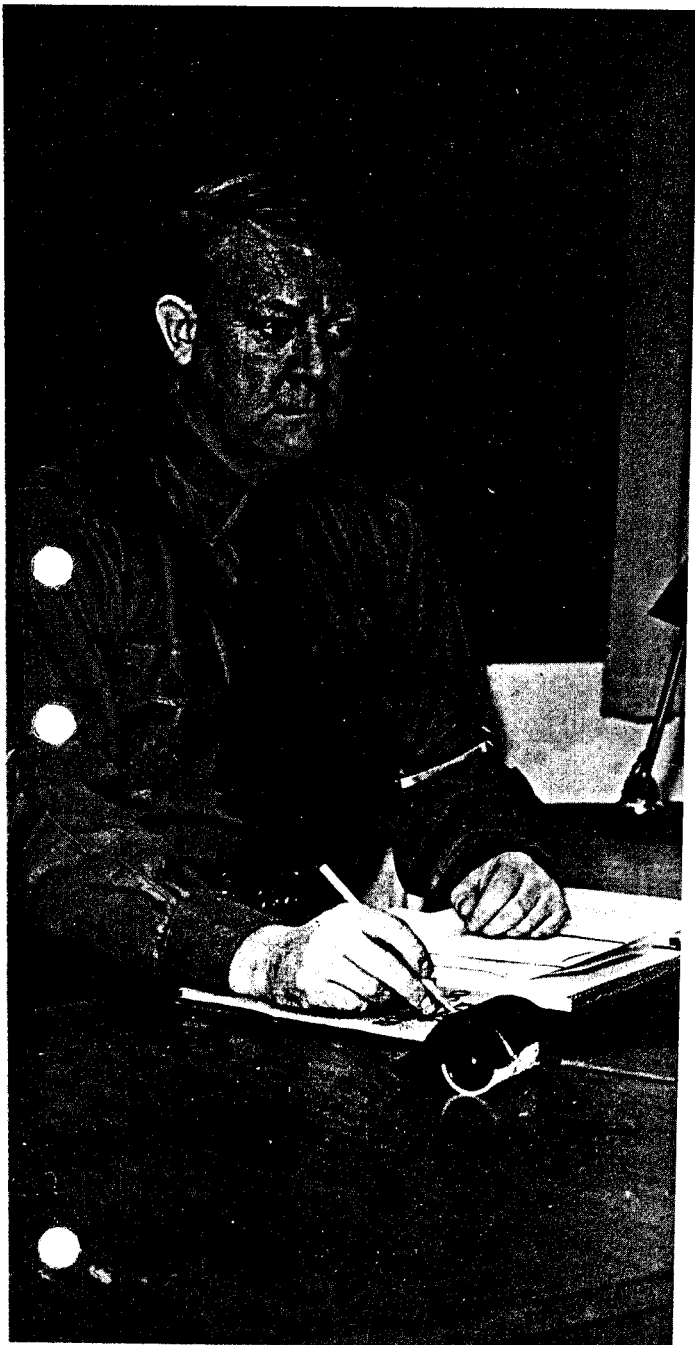
rehormoner. Har virket som landssens lege i Nord-Troms i 27 år.

Hans Eng er blitt 71 år. Øynene som ser på meg er skarpe som knivblad, alderen til tross.

Stemmen er distingvert, nesten formanende. Eng er blond. Røslig. Verdig. Veltalende og selvsikker.

De fulle bokhyllene bak ham inneholder en flora av litteratur. Vitenskapelige verk og bøker om menneskets opprinnelse og natur finnes mengdevis.

Innfelt i en slags nisje henger gedigent bronserelieff av Vidkun Quisling. Det henger på hedersplanken. — Relieffet er meget kjær, både for min kone og meg, sier Eng. Det minner oss daglig om en st mann hvis skjebne er en vanære.

— Jeg presiserer at jeg fortsatt er NS-mann. Jeg understreker også at jeg ikke angrer på det jeg har gjort. Jeg ville ha gjort det samme om igjen. Dette gufs fra nazi-tid og okkupasjon kommer fra distriktslege Hans Eng i Burfjord i Nord-Troms. Dit ble han «forvist» for sitt NS-medlemskap og gjerningen som personlig lege for Vidkun Quisling under okkupasjonen. Vi Menn fant Hans Eng i Burfjord. Han er like glødende i sine NS-synspunkter nå som da han begynte på sitt 28-årige liv som lege i nord. I eksil. I dette intervjuet gjengir vi en del av hans oppsiktsvekkende, sterkt personlige synspunkter. Han har gjenomgått manuskriptet og moderert enkelte av sine krasseste karakteristikk, blant annet av Hjemmefronten og Milorg. Det er derfor — tross alt — en måteholden Hans Eng som fremstår i dette intervjuet.

Her i Burfjord i Troms, 26 mil nord for Tromsø, æres altså den norske «Føreren» av en av dem som sto ham nær, legen og partifellen Hans Eng.

Nettopp på grunn av den forbindelse som fikk hormonspesialisten Eng valget mellom vanlig legevirksomhet i Burfjord eller å forlate landet for å kunne praktisere i et fremmed land. Etter en kort overveielse valgte han det første.

Hans Eng kom til sitt nye hjemsted i 1950. Alt han hadde med seg var noen klær og en enkel legekoffert. — Legeutstyret mitt, som naturlig nok hadde vært av ypperste merke, ble konfiskert etter krigen. Jeg fikk det tilbake to år etter ankomsten til Burfjord og etter fire rettsaker, sier Eng.

Han forteller levende og detaljert om sine første timer i den avsideliggende bygda. Den umiddelbare reaksjonen på det han så var å reise tilbake med første buss.

— Bopelen og kontoret var, ironisk nok, i en såkalt «svenskebrakke» gitt i gave av svenskene etter at okkupasjonen var over. Kontoret besto av ett rom, noen trekrakker og et bord, forteller han.

— Jeg kunne se gjennom gulvet

ned i kjelleren. Der var vinduene borte. Trekken var plagsom. Under disse forholdene skulle jeg altså behandle lokalbefolkningen for alskens sykdommer. Jeg kjente ingen. Nei, høy i hatten var jeg ikke, men legen i meg seiret og jeg ble, fortsetter han.

Innbyggerne i Burfjord visste at den nye legen sørfra hadde vært Quislings lege. De visste også at han var en svoren NS-mann. Men han fikk ingen ublid mottakelse.

— Jeg var den eneste legen de hadde. Ingen, eller i hvert fall svært få, reagerte negativt. Det var jeg glad for, understreker Eng.

Fra bil med sjåfør over til legesjark

Fra å pleie Quisling og hans familie begynte den degraderte hormonspesialisten arbeidet med å kurere Burfjordinger for tuberkulose, lus og skabb. Sjark ble fremkomstmiddel i stedet for bil.

— Et legebesøk i den tiden kunne ta flere dager på grunn av reisingen. Som eneste lege ble det lange dager. Jeg brukte klokken stort sett bare til å telle puls med, sier Eng.

Men han begynte å trives, faktisk til sin egen forundring. — Arbeidet var hardt, men jeg liker hardt arbeid. Da jeg så hvor langt tilbake helsetjenesten lå hadde jeg ikke hjerter til å reise. Du skjønner, jeg hadde opprinnelig bare tenkt å være her et par måneder og så reise til utlandet, opplyser Eng.

Han hadde flere reisemål utenfor landets grenser. Da ville imidlertid 2600 personer i Kvænangen bli lege-løse. Han ble. For godt.

Eng fikk kone og sine to barn til Burfjord nyttårsaftnen 1952. Da hadde han vært alene i to år. Bopelen var blitt forbedret. Livet ble lysere, selv om de måtte bruke utedass og hente vann i elven.

Tre år etter flyttet familien inn i et flunkende nytt hus. Kommunen hadde tatt det store økonomiske løftet det var å bygge en legeboli.

— Kommunen var lenge en av de absolutt fattigste i landet, men den har alltid ydet en betydelig innsats for både meg og helsetjenesten generelt, påpeker Eng.

Den gamle brakken med legekontoret ble radikalt pusset opp og samtidig ominnredet. En helsesøster fikk bolig og kontor. Begynnelsen til det helsesentret som i dag finnes på stedet var i emning.

— Presiserer at jeg er NS-mann

Hans Eng var den eneste legen i kommunen fram til 1972. Det var en tid han selv betegner som meget hard og energikrevende.

— 22 år alene var hardt. Meget hardt. Etter at vi fikk en ny, hurtigere legebåt og bedre lokaler ble det imidlertid lettere. Jeg skal imidlertid ikke underslå at det var en herlig fø-

(På motstående side) Slik ser distriktslege Hans Eng ut i dag. Han har vært lege i Burfjord i 28 år etter «forvisningen».

(Over) Vidkun Quisling var ifølge livlegen Hans Eng en av de skarpeste hjerter landet har fostret.

Nazi-legen Hans Eng med et bronserelieff av Vidkun Quisling bak seg.

QUISLINGS LIVLEGE

lelse å få hjelp av den turnuskandidaten som kom, sier han.

I dag er det tre leger i Kvæningen. Hans Eng er en av dem, men han arbeider nå bare enkelte dager i uken. Han ble pensjonert i 1977 etter 27 års virke i Kvæningen.

Hans Eng får de beste skussmål av lokalbefolkningen for sin innsats som lege. Den avtvinger innbyggernes respekt. Legen Hans Eng ble også politiker en stakket stund for å ta lehelsetjenestens sak.

— Jeg satt i formannskap og kommunestyre en del år som uavhengig representant. Jeg tror jeg fikk utrettet en del, innrømmer han.

Politikeren Hans Eng ulmer under den snøhvite legefrakken. Han er ikke politisk aktiv utad, men innvendig florerer klare, nasjonalsosiale tanker. Tanker som i årevis er ordert og gransket i detalj.

— Jeg presiserer overfor alle at jeg er NS-mann, understreker Eng. — Jeg presiserer også at programmet til Nasjonal Samling fra 1933 i like stor grad gjelder i dag som den gang. Bortsett fra visse justeringer, selvsagt.

At Eng virkelig tror på det han sier om NS og nazismen blir stadig

klarere etter som samtalen skrider fram. Meget intens blir han da han hevder at NS-programmet krever evner til å tenke klart og konstruktivt. De som ikke kan det får sitt pass påskrevet i lite smigrende ordelag.

Besøk hos Quisling på Gimle

Hans Eng meldte seg inn i Nasjonal Samling i oktober 1940. — Årsakerne var flere, forteller han. — Jeg hadde vært i Tyskland flere ganger før 1940. Der så jeg et folk under Hitler som tilsynelatende var blitt lykkelige. Et folk hvor alle var i arbeid. Et folk som hadde en del av verdens fremste vitenskapsmenn. Et folk med nasjonalfølelse. Hitler hadde fått orden på det meste.

En annen grunn var at jeg ikke likte den måten vår regjering hadde handlet på før og under krigsutbruddet her hjemme. Likevel, viktigst av alt var studiet av Quislings program. Det var et program som modnet og klarnet de politiske tankene jeg lenge hadde tumlet med. Derfor ble jeg NS-mann.

Eng vil ikke ha på trykk hvordan forbindelsen med Quisling kom i stand. Bare viser til at «det er ting som har med privatlivet til Quisling og hans familie å gjøre. Han innrømmer at han like etter ble lege for NRK og Stadspolitiet via Quisling.

Han hevder med stor intensitet at det ikke var noe å utsette på helsetil-

standen til «Føreren». Han betegner Quisling som en asket, som drakk uhyre lite og som var måteholden på alle måter.

Det er alment kjent at Quisling's russisk-fødte hustru Maria var endel plaget av sykdom under krigen. Dette vedgår Eng under samtalen og har også en teori om hvorfor. Den vil han imidlertid ikke ha på trykk.

Eng ble betatt og imponert av Quisling. Følelsene gjelder like mye i dag. Et lite eksempel er det gedigne bronserelieffet av «Føreren» som han har på veggen. Det har teksten: «Vi var et rike — Vi skal bli et folk — Med Quisling — For Norge.»

— Quisling var en tenker og en politiker av det helt ypperste format, hevder Eng. — Hans kunnskaper om militærvesen, politikk, filosofi, historie og matematikk var fenomenale.

Tragisk at Quisling var fjern

Eng innrømmer med en beklagende håndbevegelse at Quisling nok tenkte i så høye og abstrakte baner at folk flest ikke forsto ham. — *Hans hjerne var vel den ypperste i landet, sier han.*

Han husker Quisling som en innsluttet person. En mann som aldri snakket med andre om sine egne sorger eller bekymringer. En mann som smilte ofte, som var hjertelig, men som sjelden lo.

Den tidligere livlegen hevder at Quisling var forbauset over det han betegner som det norske folkets manglende forståelse av de nasjonale problemene.

Quisling trodde med sikkerhet at han kunne skape en form for nasjonal tenkning, slik NS-programmet av 1933 skisserte. Målet var å skape et selvstendig Norge med sterke bånd til alle nordiske land.

Eng finner det tragisk at Quisling var såpass fjern for folk flest som han var. — Dersom han bare hadde hatt noe av Einar Gerhardsens folkelighet kunne situasjonen vært en helt annen, forsikrer Eng.

På spørsmål om han ser på Quisling som en martyr, svarer han: — Det ordet brukes ikke i sådanne sammenhenger. Jeg vet at han var en pioner på sitt område. Jeg vet at hans moralske egenskaper var hevet over enhver form for tvil. Jeg vet at han rett og slett ble myrdet gjennom en rettsak som var en parodi.

Eng sammenlikner dagens norske politikere og fryser på ryggen. — Det verste er at vi ikke har noen «førertype». Ingen har evnen til å tenke nasjonalt heller. De er i stor utstrekning plaget av mangel på ekspertise og dyktighet, hevder han.

Hans Eng ble arrestert den 9. mai 1945. Han satt fengslet flere steder i Oslo før rettsaken mot ham kom opp høsten 1948. Dommen falt 13. desember samme året. Den lød på syv års fengsel og ett års tap av legelisensen for NS-medlemskap og praksis som NS-lege. Han ble løslatt etter tre og et halvt år.

Under fengselsoppholdet satt han blant annet i en såkalt «dødscelle» på Akershus Festning. Han hevder selv å ha blitt satt på sultekur og påstår at de fleste politiske fangene ble utsatt for det samme.

— Jeg ville gjort det samme i dag

Da han ble satt fri like etter rettsaken var kontorer og utstyr beslaglagt.

Han måtte ha seg jobb for å brødfø familien. Løsningen ble stilling i et møbeltapetser-firma. Der arbeidet han til tilbudet kom om en jobb i Burfjord.

Pensjonert distriktslege Hans Eng er i dag en like helfrelst NS-mann som under krigen. Han står åpent fram og sier at «det er fare på ferde» dersom nordmenn ikke etablerer seg som en «norsk» nasjon. Kommunismen er den altoverskyggende trusselen.

— Jeg er stolt over å være NS-mann og ser ingen grunn til å skjule akkurat det. Min slekt er vel noe av det norske i landet, understreker han.

Om han angrer?

— Et absolutt og helt bestemt nei. Jeg ville skamme meg dersom jeg hadde handlet annerledes. Det jeg gjorde påførte meg og familien store prøvelser. Likevel ville jeg ha gjort det samme igjen. Uten tvil. ■

forsvarer Manus Strømshjem under rettsaken mot ham. Eng ble dømt til syv års fengsel og ett års tap av legelisens for sin virksomhet som nazi-lege og sitt NS-medlemskap.

1. august 1978. (nr 31.)

Intet nytt fra NS-fronten

Distriktslegen i Burfjord i Nord-Troms har sett bedre dager. I hovedstaden, under hakekors og solkors. Med tjenestebil og sjåfør. Og med særlig ansvar for landets pasient nr. 1 — Vidkun Quisling. Mannen hvis etternavn er gått inn i det engelske språk som substantiv: Forræder.

Vår medarbeider Helge Åmotsbakken har besøkt distriktslege Hans Eng i Burfjord. 33 år er gått siden hans pasient ble henrettet på Akershus, der så mange bedre nordmenn tidligere hadde stått foran eksekusjonspeletongen. Det er samtidig 33 år siden konsentrasjonsleirenes porter ble åpnet, også i Norge. Åpning likt blant annet norske NS-dlemmer og Hitler-sympatisører fikk se hvilke uhyrligheter deres «førere» hadde avstedkommet. Og likevel:

For Hans Eng er intet foran. Han har kun forakt til overfor Milorg og Hjemmefronten. Og ville gjerne gjentatt sin «karriere» i dag, om han hadde fått anledning.

Under det demokrati som ble gjeninnført i Norge i 1945, er det hans selvfølgelig rett å mene og hevde hva han vil om Quisling, krig og okkupasjon. I bladet synes vi også det er rimelig å presentere ham, selv om hans meninger slett ikke er våre. Intervjuet er under alle synsvinkler interessant, selv om han ved gjennomlesning av manuskriptet fant å nåtte moderere flere av sine karakteristikk, både av motstandsfolk under krigen og politikere i dag. Det er likevel nok igjen til å vise at han fortsatt

marsjerer for Nasjonal Samling, og dermed Hitler, iallfall i sine tanker. Man kan synes det er trist at han intet har «lært».

Fra den mer sommerlette front bringer vi for øvrig en forhåndsberetning om årets «17. mai på sjøen» — Operation Sail, som vil danne seilskutekø på Oslofjorden henimot midten av måneden. En fresk og gøyol begivenhet, en fryd for øyet — en mønstring som vil gi nostalgiske ilinger for oss alle, ikke minst dem som husker beretninger om beste- og oldefedres milde måneder i passaten — og kamp mot vinterstormene på Nord-Atlanteren. Vi vil også gjenoppleve guttebøkens skildringer av skjorbuk og brød med mark av Tordenskiold og Dynekil. Vi tar av oss hatten for arrangørene!

Et annet vennlig innslag: Intervju med Karsten Johannessen, treneren som fikk Start på topp i 1. divisjon før sommerferien. Det underligste av det hele: Han har foreløpig ikke forlangt én øre av klubbkassen. . .

For øvrig minner vi om at Vi Menns Rullende Redaksjon stadig sirkulerer på veiene, og at våre medarbeidere hele tiden er åpne for tips om store, men like gjerne små saker. Leserne kan nå dem direkte på mobiltelefon nr. 48 554. Hvis du foretrekker å ringe hovedredaksjonen i Oslo, er telefonen 60 30 90. Vi tar selv sagt også imot tips pr. brev. Hver henvendelse vil bidra til å gi oss øket leserkontakt, og dermed gjøre bladet enda bedre.

Red.

VI denne uke

Forsidefoto: Helge Åmotsbakken.

VI MENN — Norges største ukeblad for menn

Reportasjer:

Storfuglen vår lever	5
Med kjentfolk på sjøen	10
Norsk fotograf fikk ranet i fokus	11
Filmfestivalen i Cannes	14
Sabotør med campingplass i Telemark	17
De temmet vinden	18
Norske terror-psykiatere	20
Sognepresten og nakenmodellen	40
Skuta opp fra dypet	42

Dokumentarstoff:

Øynene i rommet ser deg	12
Jakt på Grønland	24
Krise for Volvo	32
Helikopter-vingen i Libanon	55
Operation sail	73

Biografier:

Quislings livlege — fortsatt nazist	2
-------------------------------------	---

Sport/motor:

Kom i form med Vi Menn	56
Trener arbeider gratis	77

Romaner/noveller:

Farvel California	26
Ukens August Falk	44
Voldtatt	50

Fast stoff:

Leserne og Vi Menn	6	Vi Menn ler	62
Vi mennesker	36	Skog og mark	63
Billy	47	Kryssord	60
Fantomet	47	Rolf Kirkeby	68
Sjakk	54	Trollmannen fra Id	68
Pop og plater	57	Skip og sjøfolk	69
Vi Menn og hunder	58	Bridge	70
Forunderlige verden	59	Mordillo	72
English with a smile	59	Vi Menn neste uke	79

Utgit av Ernst G. Mortensens Forlag, Sørkedalsveien 10 A, Oslo 3
Telefon 02/60 30 90

Redaksjon	Sjefredaktør	Asbjørn Andresen
	Redaktør	Dag Christensen
	Redaksjonssjef	Torkild Ramnæs
	Red.sekr.	Svenn Helskog
		Karen van Deurs
		Einar Chr. Erlingsen
		Eivind Fosshem
		Pål T. Jørgensen
		Bjørn T. Kristiansen
		Tomm Kristiansen
		Helge Åmotsbakken
	Artikkelredaktør	Øyvind Fehn
	Novelleredaktør	Olav Ottersen
	Layout-sjef	Per O. Lindø
		Hans Eftang
		Karl Otto Hoff
		Petter Lilleaas

Sats og repro Forende Trykkerier AS, Oslo
Trykk Offset. Aas & Wahls Boktrykkeri, Oslo

Abonnementspriser Norge inkl. moms.: Helår kr. 364,-, halvår kr. 182,-, kvartal kr. 96,-. Norden for øvrig, uten moms.: Helår kr. 304,20, halvår kr. 152,10, kvartal kr. 76,05. Øvrige land og skip i utenriksfart uten moms.: Helår kr. 408,20, halvår kr. 204,10, kvartal kr. 102,05. Abonnement bestilles og forskuddsbetales gjennom BLADCENTRALEN, Sørkedalsveien 10 c, Oslo 3. Benytt postgirokonto nr. 5 12 03 08. Bladcentralen varierer om fornyelse. Vedrørende adresseforandring må både gammel og ny adresse oppgis.